

Fanget i religiøs labyrint

KD - 30/6 - 99

Efter syv års terapi kan Rita Varmby i dag fortælle om et liv, der blev ødelagt af missionen, new age og Jehovas Vidner

**AF MORTEN BONDE PEDERSEN
FOTO: LEIF TUXEN**

Bibelens bøger på lydbånd fylder hele endevæggen i Rita Varmbys lille handicap-lejlighed i Valby, København.

- Jeg betragter mig absolut som kristen. Men jeg er meget bange for totalitære kristne menigheder og organisationer, siger hun.

Fra sine allerførste skoleår har nu 52-årige Rita Varmby flakket forvirret omkring fra den missionske kristendom over new age til kvækerne og Jehovas Vidner. Den religiøse rundtur endte i 1980'erne med indlæggelser på psykiatrisk hospital og diagnoserne manio-depressivitet og skizofreni.

- Jeg blev syg, fordi jeg var forvirret og søgte alle vegne efter en sandhed og en mening med tilværelsen. Jeg ville finde svar på, hvorfor jeg havde fået en skæbne som blind. Jeg var ude i en eksistentiel krise, beretter hun.

Først for syv år siden lykkedes det Rita Varmby at hoppe af karrusellen. Efter eget udsagn fordi hun begyndte i behandling hos Cyrill Malka. Han er uddannet freudiansk psykoterapeut og har netop skrevet en bog om religiøse sekter og kulturer. Bogen blev omtalt i et interview med Cyrill Malka i Kristeligt Dagblad lørdag.

- Cyrill pillede ikke ved min tro på Guds eksistens,

som mange andre behandlede ville gøre. Han begyndte ikke med forklaringer om, at min tro var erstatning for et eller andet. Han kender Jehovas Vidner godt og kunne derfor arbejde med den skyld, jeg var tynget af. Han lærte mig, at man ikke skal lade sig lamme af sin skyld, siger Rita Varmby.

Blindhed som straf

Den religiøse rundtur begyndte, da Rita Varmby som lille i begyndelsen af 1950'erne blev sendt på et missionsk børnehjem for blinde i Kalundborg.

- Vi blev præget med den holdning, at vores blindhed var Guds straf, at vores forældre havde syndet, siden de fik os. Vi blev opdraget til at tro, at Gud er god, og at mennesker er onde, fortæller Rita Varmby.

Hun understreger, at hun i bund og grund er glad for, at hun blev opdraget på en kristen skole. Men hun tilføjer, at hun ikke har meget positivt at sige om den mentalitet og kultur, hun voksede op i.

- Jeg oplevede en menneskefjendsk og verdensfjendsk kristendom. Vi havde en lærer som var meget troende. Hvis hun hørte, man bandede eller opførte sig uartigt på andre måder, skulle man ned på knæ og bede Gud om tilgivelse. Hun optrådte som Guds stedfortræder. Derfor kunne hun opretholde en kadaverdisciplin, siger hun.

Selvom både meningene og autoriteterne var faste på blindehjemmet, var det alligevel her, Rita Varmby første gang mærkede en religiøs konflikt i sit sind:

- I 1. klasse lærte vi om skabelshistorien som en sandhed, der ikke kan modsiges. Men senere i andre klasser hørte vi om andre religioner og om Darwins evo-

lutionslære. Jeg blev smaskforvirret.

Forvirringen voksede. Og da hun som teenager skulle i realskolen på Blindeinstituttet i København stod hun - med egne ord - i »et frygteligt skisma«.

- Jeg vidste ikke, hvor jeg skulle finde svar på de spørgsmål, jeg tumlede med. Jeg havde været vant til helt klare svar på børnehjemmet. Men på instituttet var opdragelsen lige modsat. Det var i tresserne og der herskede en laissez-faire stemning, hvor lærerne lod alting være op til os selv. Derfor begyndte jeg at studere forskellige religioner og trossamfund, blandt andet kvækerne. Og det gav mig et knæk.

- Kvækerne tror, at det gælder om at høre Guds stemme inde i sig selv og følge den - uanset hvordan det passer ind i ens tilværelse. For mig førte det nærmest til sindssyge. Jeg gik i en trancetilstand for at opleve Guds stemme. Og jeg begyndte at hallucinere, fortæller Rita Varmby.

Siden søgte hun efter tilværelsens mening hos Pinsebevægelsen, Frelsens Hær og det teosofisk inspirerede Martinus-selskabet. De mange forskellige bud på, hvad der er sandt, gjorde hende ude af stand til at kontrollere sit eget sind.

Løj om utroskab

I slutningen af 1960'erne blev Rita Varmby indlagt på psykiatrisk hospital. Her mødte den dengang unge kvinde en midaldrende kvinde som var medlem af Jehovas Vidner.

- Inden jeg blev indlagt, tog jeg meget afstand fra Jehovas Vidner. Men kvinden tog mig alvorligt og viste mig interesse. Og hun fortalte mig, at Jehova ville skabe en ny jord, hvor der hverken findes død, uretfærdighed

eller sygdomme som for eksempel blindhed.

Da Rita Varmby blev udskevet, havde kvinden sørgt for, at hun kunne begynde i en lokal menighed i Jehovas Vidner.

- Da jeg først var blevet døbt og var fuldgdyldigt medlem, interesserede ingen

sig længere for mig. Jeg mødte den samme menneskefjendske og verdensfjendske religion, som jeg havde oplevet i missionen. Vi lærte, at verden var ond og at vi skulle beskæftige os så lidt som muligt med den. Det havde jeg det ærligt talt noget svært

med, fortæller Rita Varmby.

Hun siger, hun levede i periferien af menigheden.

- Jeg ville gerne ind i varmen igen og giftede mig derfor med en mand fra menigheden. Men vi passede overhovedet ikke sammen. Til sidst bildte jeg menigheden ind, at jeg havde været

Rita Varmbys religiøse rundtur begyndte, da hun som barn blev sendt på et missionsk børnehjem for blinde i Kalundborg.

ham utro og ville skilles. Det passede ikke, men det gav mig en anledning til at komme ud af miljøet, siger hun.

Selvom Rita Varmby var glad for, at hun kunne søge støtte hos venner uden for menigheden, var hendes tilværelse stadig »et helvede«, som hun selv udtrykker det.

- Jeg tumlede stadig med religiøse overvejelser. Derfor tog jeg et ophold på Daruplund Højskole, som dengang dyrkede det okkulte. Det var meget tiltrækkende for mig, fordi den slags havde været forbudt i Jehovas Vidner og i missionen.

- På højskolen mødte jeg en mand som fortalte mig, han var psykoanalytiker. I virkeligheden var han kvak-salver. Men dengang blev han en ny sandhed for mig - en guru. Jeg syntes, han kunne svare på alt. Og han bad mig fortælle alt om mine problemer, mine inderste drømme og mine inderste ønsker. Jeg tror, han mest gjorde det for at se, hvor langt han kunne få mig til at gå. Men jeg blev sindssyg af det. Jeg kunne ikke længere finde ud af, hvad der var virkeligt og ikke virkeligt. Jeg følte mig forfulgt, når jeg var derhjemme. Jeg fik tvangstanker om, at jeg - bogstaveligt talt - skulle genfødes. Jeg var død og tom indeni, siger Rita Varmby.

Hun fortæller, at hun i begyndelsen af 1980'erne var proppet med medicin, samtids med, at hun røg ud og

ind fra de psykiatriske afdelinger.

- Senere søgte jeg behandling mange forskellige steder. Jeg troede på reinkarnation og var meget nyreligiøs orienteret. Jeg tog skarp afstand fra kristendommen, fortæller hun.

I sin søgen efter sandhed mødte Rita Varmby i 1992 Støttegruppen for tidligere Jehovas Vidner. Kort efter begyndte hun i behandling hos Cyrill Malka, der dengang var konsulent for gruppen.

- Cyrill tog fat om min barndom og mit forhold til mine forældre. Det var meget barsk, fortæller Rita Varmby.

Kristen fritænker

Efter to års terapi blev hun i 1994 i stand til at leve et normalt liv uden medicin.

- Jeg er lykkelig for, at jeg mødte den rigtige behandler på det rigtige tidspunkt. Jeg har tidligere konsulteret andre behandlere, der ikke forstod mine problemer med Jehovas Vidner og ikke tog dem alvorligt. Men Cyrill kender forskellige religiøse organisationer indefra. Han tog højde for de oplevelser, jeg havde haft inden for Jehovas Vidner. Og jeg kunne stille ham spørgsmål, der grænsede til det religiøse, siger Rita Varmby, der i dag arbejder på Blindes Arbejde i København.

- Jeg har aldrig haft det så godt som i de seneste fem år. Terapien har lært mig at leve med den kristne tro, og jeg går af og til til gudstjenesten i den katolske kirke. Men jeg er ikke medlem af nogen menighed. Og skulle jeg nogensinde igen blive det, villi jeg nok vælge den katolske kirke. Ellers vil jeg aldrig være medlem af nogen kristen organisation. Jeg er vel nærmest en slags kristen fritænker, siger hun.